

AGENDA 2019

11 OKT Aviesdraad

9.00-11.00 uur

Praktikon, Nijmegen

1 NOV General board en

Wethoudersbijeenkomst

10.00-12.00 uur

Huize Heijendaal, Nijmegen

8 NOV promotie Lotte

Hendriks

10.30 uur

Radboud Universiteit Nijmegen

28 NOV Cliëntencomm.

17.00-19.00 uur

Praktikon, Nijmegen

17 DEC deadline ZonMw regionale kennisnetwerken

Jeugd 2020=2024

14.00 uur

NIEUWSBRIEF INSIDE OUT

Oktober 2019

In deze nieuwsbrief van de Academische Werkplaats Jeugd Nijmegen (Inside Out) leest u meer over de activiteiten die binnen de academische werkplaats plaatsvinden. In deze nieuwsbrief:

- ZonMw call Regionale Kennisnetwerkplaatsen Jeugd 2020-2024
- Uitnodiging promotie Lotte Hendriks
- Afscheid Sanne Verwaaijen en Milou Golbach
- Nominatie Medische Inspiratieprijs
- Update lopende projecten
- Update Promoties
- Bijeenkomst Adviesraad Amalia Kinderziekenhuis
- Oproep onderzoek Ketenbreed leren - Karakter

ZONMW CALL REGIONALE KENNISNETWERKPLAATSEN JEUGD 2020-2024

In 2020 start een nieuwe financieringsronde voor academische werkplaatsen jeugd, waarbij het doel is het verder ontwikkelen en bestendigen van duurzame regionale samenwerkingsverbanden in de jeugdsector met partners uit beleid, praktijk, opleidingen, onderzoek en ouders en jongeren. De werkplaatsen werken samen aan regionale maatschappelijke vraagstukken die bijdragen aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. Officieel zullen we indien de volledige aanvraag goedgekeurd wordt verder gaan als Inside Out- Regionale Kennisnetwerkplaats Jeugd. Het in september ingediende projectidee is goedgekeurd en in december mogen we een volledige aanvraag indienen. Er staan onder andere drie sessies met de Adviesraad gepland om de aanvraag voor te bereiden. We hopen hier samen een mooie aanvraag van te gaan maken!

UITNODIGING PROMOTIE LOTTE HENDRIKS

Op [vrijdag 8 november](#) vindt de promotie van Lotte Hendriks plaats. Haar proefschrift getiteld: *Share your story - Intensive exposure treatment for adult and adolescent complex posttraumatic stress disorder*, gaat over kortdurende intensieve exposurebehandeling voor jongeren met posttraumatische stressstoornis (PTSS), inclusief een bijbehorend programma voor ouders en het

onderzoeken van de effectiviteit van deze behandeling.

Het project is een samenwerking tussen de Radboud Universiteit Nijmegen en Overwaal, centrum voor angststoornissen (onderdeel van Pro Persona) en is uitgevoerd binnen Inside Out. Eén van de opbrengsten van het project is de website www.rakevragen.nu. Lotte, alvast heel veel succes gewenst!

AFSCHEID SANNE VERWAAIJEN

Op 5 september heeft Sanne Verwaaijen wegens haar pensioen afscheid genomen als inhoudelijk bestuurder van de Conrisq Group en daarmee ook lid van de General Board van Inside Out. Sanne was zeer betrokken bij de werkplaats en heeft meegedacht bij diverse projecten. Het afscheid vond met een mooi programma plaats in Schouwburg van Venray. We zullen Sanne missen!

AFSCHEID MILOU GOLBACH

Milou Golbach heeft als ondersteuner van de werkplaats afscheid genomen en is nu met zwangerschapsverlof. Zij is inmiddels bevallen van zoon Cas! Zij zal na haar verlof alleen nog voor Praktikon aan de slag gaan.

UPDATE LOPENDE PROJECTEN

STEM OP IAMYU VOOR DE MEDISCHE INSPIRATIE PRIJS!

Meer dan de helft van de jongeren in jeugdzorg is ontevreden over hun inspraak in de behandeling. Wil jij eraan bijdragen dat jongeren zich meer gehoord voelen? Stem dan op iamYu, een vernieuwende jeugdzorg app die jongeren meer inspraak, inzicht én eigenaarschap geeft. iamYu helpt met:

1. Meten wat jongeren zélf belangrijk vinden
2. Veranderingen begrijpen
3. Uitkomsten voorspellen

Jongeren gebruiken de app altijd samen met een begeleider of behandelaar. 'Met iamYu werk je samen aan jeugdzorg die gaat over jou!'

De Medische Inspirator prijs wordt jaarlijks door ZonMw uitgereikt aan de meest inspirerende samenwerking tussen patiënt, patiëntorganisatie en onderzoekers. iamYu is een initiatief van JongerenNetwerk, Zorgbelang Inclusief, Pluryn, Radboud Universiteit & Inside-Out Academische Werkplaats Jeugd Nijmegen. Het projectteam bestaat naast onderzoekers en app ontwikkelaars, ook uit ervaringsdeskundige jongerenadviseurs en zorgprofessionals. Op www.zonmw.nl/stemnu kun je stemmen & het promofilmpje van de app bekijken! Cliënten van Pluryn maakten opnames van de filmdag, bekijk deze [hier](#).

"ALS SUICIDE EN SUICIDALE UITINGEN DE DAG KLEUREN: WAT DOET DAT DAN MET JOU EN MIJ?"

Onlangs is het kwalitatieve onderzoek naar de ervaringen en behoeften van jongeren en hulpverleners in de JeugdzorgPlus en ketenpartners gestart. Wat gebeurt er op de groep als een jongere het niet meer ziet zitten en zich suïcidaal uit? Wat doet dat met de sfeer? Hoe reageren jongeren en professionals? Wat wordt gedaan en wat wordt achterwege gelaten? Wat vinden jongeren/

hulpverleners daarvan? Wat wensen zij? Deze vragen zijn aanleiding geweest voor het indienen van een onderzoeksaanvraag bij ZonMW. ZonMW heeft onze aanvraag gehonoreerd. Vanaf oktober 2019 zal vanuit Karakter een kwalitatief onderzoeker samen met een ervaringsdeskundige interviews afnemen bij jongeren en hulpverleners in de jeugdzorplus en de keten. Het onderzoek duurt negen maanden en wordt uitgevoerd bij Pluryn de Hoenderloo Groep, de Stichting Ottho Gerhard Heldring en Ambulatorium en Horizon Jeugdzorg en Onderwijs

We gaan semi-gestructureerde interviews houden met drie verschillende groepen: 1) jongeren (12 tot 18 jaar) die verblijven in een JeugdzorgPlus instelling, 2) hulpverleners binnen de JeugdzorgPlus, en 3) hulpverleners van de samenwerkende ketenpartners. De interviews worden door de hoofdonderzoeker van Karakter en een ervaringsdeskundige jongere uitgevoerd of een ervaringsdeskundige hulpverlener.

Wij verwachten veel te kunnen leren van de intensieve samenwerking met ervaringsdeskundigen. Deze hebben immers ervaring met de jeugdzorg en/of suicide (suïcidale gedachten/uitingen of suicides op de groep) en hebben daarmee een cruciale rol in dit project. Met de inbreng van deze ervaringsdeskundigen worden ervaringen en inzichten vanuit een insidersperspectief ingebracht. Dit perspectief heeft een belangrijke aanvullende waarde op het wetenschappelijk onderzoeksperspectief.

De inbreng van een ervaringsdeskundige jongere zorgt ervoor dat de jongere zich makkelijker openstelt en daardoor voor het interview een duidelijke meerwaarde en diepgang oplevert. Door daarnaast hulpverleners die ervaring hebben met suïcidaliteit op de groepen inzetten als 'insiders' bij het afnemen van de interviews wordt ook voor deze groep een maximaal open klimaat te geschept.

Op 13 september zijn de ervaringsdeskundigen bij elkaar geweest voor kennismaking, uitwisseling en een workshop over Kwalitatief onderzoek. Het was een inspirerende middag, we hebben samen gewerkt aan een topiclijst en al doende werden er de eerste ervaringsverhalen gedeeld. Inmiddels is de toestemming van de METC ook binnen, dus we kunnen van start met de werving!

Meer weten? Bel of mail Shireen Kaijadoe (onderzoeker):0631048406 s.kaijadoe@karakter.com of mail Monique Veeneman (onderzoeksassistent): m.veeneman@karakter.com

OVER DE DREMPEL: BETERAPP

De einddatum van het onderzoek naar het effect van de BeterAPP bij jongeren in transitie van jeugdzorg naar volwassenzorg komt inzicht: 1 december is de einddatum. Op dit moment vindt de dataverzameling nog plaats. De jongeren worden gevolgd in het gebruik van de app en vullen maandelijks een korte vragenlijst in. Daarnaast worden de jongeren geïnterviewd over hun ervaringen met de app in de transitie.

DE SCHOOL ALS VINDPLAATS

Het onderzoek is in september van start gegaan. DSAV lijkt bij uitstek geschikt om kwetsbare basisschoolmeiden en -jongens via kortdurende gepersonaliseerde interventies te helpen en de toegang tot GGZ te vergemakkelijken. Een aantal partners van de Academische Werkplaats Inside Out (Karakter, Entrea-Lindenhout, Praktikon en Zorgbelang Inclusief) neemt deel aan het onderzoeksproject. Projectleider van het onderzoek is dr. Els Rommes. Marloes Jaspers-van der Maten (Praktikon) en Anouk Evers (Radboud Universiteit Nijmegen) promoveren op het onderzoek.

LEERNETWERK SAMEN WERKEN AAN AMBULANTE GEZINSHULP ('SWAG')

Doel van dit project is het verbinden van praktijk, onderzoek en onderwijs door te onderzoeken wat er nodig is om de kennis m.b.t. het thema Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding (IAG) te laten circuleren. Hier worden in company-trajecten voor gebruikt.

De eerste leerwerkplaats is in mei 2019 gestart, professionals vanuit entrea lindenhout en Karakter volgen samen, als eerste combinatiegroep, de IAG leergang. Onderzoek, onderwijs en praktijk ontmoeten elkaar in deze IAG leergang en zorgen voor continue kennisdeling en ontwikkeling over samenwerkingsrelaties met jeugdigen en gezinnen, en over samenwerking tussen professionals. Cliënt(vertegenwoordigers) nemen deel in deze leerwerkplaats om de vertaling van kennis naar handelen in de praktijk te borgen.

Naast deze eerste leerwerkplaats is er met de verschillende stakeholders gezocht naar manieren om de kennis blijvend te delen en in te bedden. Er is in april 2019 een organisatie overstijgende casuïstiekbijeenkomst georganiseerd waarin (ervaren) professionals, studenten, docenten en onderzoekers samen hebben gewerkt aan kennisontwikkeling en -deling. In de komende periode worden meerdere van dit soort casuïstiekbijeenkomsten georganiseerd met partners in het jeugdveld.

TRANSFORMATIEPROJECT 'DE VERHALEN ACHTER DE CIJFERS'

De einddatum van het project nadert, dus er wordt hard gewerkt aan de beoogde eindproducten.

Er wordt onder andere een handleiding gemaakt voor het houden van een transformatiedialoog, een rapport over de beschikbaarheid en benutting van gegevens bij zorgaanbieders en gemeenten, en een rapport over jeugdhulp met verblijf.

Voor dat laatste rapport zijn de interviews met jongeren, ouders en mentoren in volle gang. Gelukkig zijn meerdere organisaties, zelfs organisaties die niet verbonden zijn aan de academische werkplaats, bereid gevonden jongeren te werven en mentoren te laten meewerken aan de dataverzameling.

Het eindrapport van het project Transformatie en outcome: het verhaal achter de cijfers, is net af. De werkgroep Data en Informatie bestaande uit Laura Beurskens-Claessens, Marloes Jaspers-van der Maten, Kees Goderie, Helen Klip, Roy Otten, Rachel van der Rijken en Gert Kroes schreven het rapport. Lees het rapport [hier](#).

Zodra de andere eindproducten klaar zijn, zullen we daarover berichten!

UPDATE PROMOTIES

GROEPSDYNAMICA FANNY DE SWART

Er zijn flinke ontwikkelingen in het groepsdynamica onderzoek de afgelopen periode! Twee artikelen worden gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften. De eerder nog voorlopige resultaten, zijn er dus nu in definitieve vorm. Het eerste artikel 'Peer Preference, Perceived Popularity, and the Teacher-Child Relationship in Special Education' wijst uit dat er een samenhang is tussen de relatie die leerlingen hebben met hun leerkracht en hun sociale positie in de klas. Leerlingen die meer conflicten met hun leerkracht hebben worden steeds minder aardig gevonden door hun klasgenoten, en andersom. Maar leerlingen die populair zijn krijgen ook steeds meer conflicten met hun leerkracht. Dit heeft mogelijk te maken met het feit dat deze populaire leerlingen ook meer agressief gedrag laten zien naar medeleerlingen toe, wat leerkrachten vervolgens negatief beoordelen.

Het tweede artikel 'Behavioral Classroom Norms in Special Education: Associations with Peer Acceptance and Rejection' gaat in op de rol van de sociale context en dan met name het (normatief) gedrag in de klas, voor de sociale positie van kinderen in de klas.

Daarnaast wordt geschreven aan twee nieuwe artikelen, die verder ingaan op de rol van die

klassencontext in het speciaal onderwijs, maar dan op belangrijke aspecten van de ontwikkeling van kinderen op school, namelijk de sociale competentie en de schoolprestaties. In deze artikelen kijken we naar de klassencontext zoals die ervaren wordt door de leerlingen zelf, op individueel niveau (zoals de relaties met leerkracht en klasgenoten) en op klassenniveau (de structuur die de leerkracht biedt en de sfeer met klasgenoten in de groep). Alles bij elkaar mooie ontwikkelingen, die ons een steeds duidelijker beeld geven van de samenhang tussen sociale processen binnen het speciaal onderwijs en hun samenhang met ontwikkeling van leerlingen.

PREVALENTIE, RISICOFACTOREN, EN INNOVATIEVE BEHANDELING VAN ANGSTKLACHTEN BIJ KINDEREN MET AUTISMESPECTRUMSTOORNIS

Voor Lieke van Wijnhoven komt het einde van haar promotie inzicht! Ze legt op dit moment de laatste hand aan haar proefschrift. Hieronder een korte samenvatting van haar bevindingen:

Angstklachten komen veel voor bij kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS). Er bestaat echter veel inconsistentie in studies die de prevalentie en risico factoren van angst bij kinderen met ASS onderzoeken. Er is daarom nader onderzoek gedaan naar de prevalentie en risico factoren van angstklachten bij kinderen met ASS in de leeftijd van 8-15 jaar die in zorg zijn bij de specialistische GGZ.

Dit onderzoek liet zien dat meer dan 60% van de kinderen met ASS zelf rapporteerden minimaal subklinische angstklachten te hebben, terwijl hun ouders zelfs aangaven dat meer dan 80% van hun kinderen met ASS minimaal subklinische angst hadden. Er werd gevonden dat jongere kinderen en meisjes met ASS gemiddeld meer angstklachten hadden dan oudere kinderen en jongens met ASS. Vanwege de hoge prevalentie van angst is het belangrijk dat er een geschikte en effectieve behandeling voor deze doelgroep geïmplementeerd wordt.

Recent is er een video game ontwikkeld ('Mindlight') die gericht is op het behandelen van angstklachten bij kinderen en die ook effectief zou kunnen zijn voor kinderen met ASS. In een randomized controlled trial (RCT) is het effect van Mindlight op angstklachten van 122 kinderen met ASS in de leeftijd van 8-15 jaar binnen de specialistische GGZ onderzocht. De resultaten van deze studie lieten zien dat Mindlight significant effectiever was dan een controle game in het verminderen van angstklachten gerapporteerd door ouders, maar niet in het verminderen van angstklachten gerapporteerd door kinderen zelf.

Gebaseerd op de ervaringen gedurende de RCT werd er verwacht dat een toevoeging van elementen van cognitieve gedragstherapie (CGT) het effect van Mindlight verder zou kunnen verbeteren. Deze hypothese werd getest in een multiple baseline studie met acht kinderen met ASS en angstklachten in de leeftijd van 8-12 jaar. Resultaten lieten zien dat Mindlight in combinatie met CGT een potentieel effectieve behandeling kan zijn voor kinderen met ASS en angst.

Toekomstig onderzoek zal meer inzicht moeten geven in de individuele factoren die voorspellen welk type kinderen met ASS kan profiteren van welk type angstbehandeling.

EMPOWERMENT VAN OUDERS EN GEDRAGSPROBLEMEN VAN KINDEREN TIJDENS EN NA EEN PERIODE VAN JEUGDZORG

Harm Damen is programmaleider Onderzoek en Innovatie bij Pactum, een organisatie voor jeugd- en opvoedhulp in Gelderland en Overijssel. Pactum maakt samen met Bijzonder Jeugdwerk, OGH, De Rooyse Wissel, Rubicon en Vincent van Gogh deel uit van de CONRISQ groep. Bij Pactum doet hij promotie-onderzoek naar empowerment van ouders en gedragsproblemen van kinderen tijdens en na een periode van jeugdhulp. Het onderzoek bestaat uit vier *deelstudies*. De geplande afronding van het onderzoek is in het voorjaar van 2020.

Deelstudie 1 onderzocht de validiteit en betrouwbaarheid van een empowerment vragenlijst (EMPO). De constructvaliditeit en de betrouwbaarheid van de EMPO is voldoende tot goed. Met deze eerste deelstudies zijn normgegevens verzameld waardoor de EMPO in behandelingen beter kan worden benut.

Deelstudie 2 onderzocht veranderingen in empowerment van ouders en gedragsproblemen van hun kinderen tijdens een periode van jeugdzorg, en hun onderlinge relaties. Ook stelden we vast of deze veranderingen samenhangen met het soort jeugdzorg dat werd geboden. *Deelstudie 2* onderschrijft het belang van empowerment van ouders als opvoeder, het gebruik van gezinsgerichte elementen in de residentiële -en pleegzorg, en van verder follow-up onderzoek op dit gebied.

Deelstudie 3 onderzocht (1) in hoeverre gezinsgerichtheid van de behandeling (FCC) bijdraagt aan veranderingen in empowerment van ouders en gedragsproblemen bij kinderen in éénoudergezinnen en twee-oudergezinnen, en (2) hoe deze veranderingen samenhangen met de aanwezigheid van een andere ouder als mogelijke bron van

empowerment. Deelstudie 3 onderstreept o.a. het belang om alleenstaande moeders die minder empowered zijn, met praktische en sociale-emotionele hulp te ondersteunen. Hetzelfde geldt voor vaders in twee-oudergezinnen die minder empowered zijn. Een extra uitdaging voor deze laatste groep vaders is om ervoor te zorgen dat ze bij de behandeling betrokken zijn en actief deelnemen, b.v. door het belang te onderstrepen dat ze aanwezig zijn bij de intake, tijd besteden aan de opvoeding van hun kind, tijd met hun kind doorbrengen, en te benadrukken dat de behandeling gericht is op beide ouders.

Deelstudie 4 onderzoekt veranderingen in empowerment van ouders en gedragsproblemen van kinderen tijdens en na een periode van jeugdzorg, en hun onderlinge relaties. Momenteel wordt gewerkt aan de publicatie over deze studie.

Om ervoor te zorgen dat het promotie-onderzoek betekenis krijgt in het hulpverlenend handelen van Pactum, is er bij iedere deelstudie een andere gedragswetenschapper betrokken (ook als mede-auteur), worden de resultaten, conclusies en aanbevelingen van de deelstudies in hulpverlenersteams besproken, wordt de opgedane kennis vertaald in beleid en meegenomen in gesprekken met gemeenten, waarbij bijvoorbeeld het belang wordt benadrukt om te investeren in gezinsgerichte hulp bij uithuisplaatsingen. Wil je meer informatie over het onderzoek neem dan contact op met Harm Damen: h.damen@pactum.org

BIJeenKOMST ADVIESRAAD

ADVIESRAAD BIJ HET AMALIA KINDERZIEKENHUIS

Op 11 september zijn we met een kleine delegatie vanuit de Adviesraad bij de afdeling medische psychologie van het Amalia kinderziekenhuis op bezoek geweest. Dr. Chris Verhaak, UHD, klinisch psycholoog, regievoerder kind en familie gerichte zorg, heeft een mooie en interessante presentatie gegeven over de onderzoeksprojecten binnen hun afdeling. We hebben daarnaast thema's verkend waarop we zouden kunnen samenwerken. Veel gebieden overlappen en het zou een goede toevoeging zijn als somatische zorg meer met het jeugdzorg veld zou kunnen samenwerken.

Een mooi voorbeeld waarin dit al gebeurt is het TRANSIT project waarin ook een aantal partners van de Inside Out in participeren. Het project is een initiatief van het Radboudumc Amalia kinderziekenhuis in samenwerking met de gemeenten regio Nijmegen, VGZ, Entrea Lindenhout, de vrijgevestigde jeugd GGZ Nijmegen, Karakter, Propersona, GGD Gelderland-Zuid, Kinderthuiszorg en Stichting Kind en Ziekenhuis. Zie [hier](#) het programma van de werkconferentie Somatiek en Jeugdhulp die op 11 november door hen georganiseerd wordt, erg interessant onderzoek over het versterken van integraal werken.

OPROEP KETENBREED LEREN - KARAKTER

Wat kunnen we leren van hulpverleningstrajecten die eindigen in specialistisch jeugdhulp? Die vraag wil Karakter middels het landelijke onderzoeks- en veranderproject 'Ketenbreed Leren' beantwoorden. Dit doen we samen met ouders, jeugdigen, zorgprofessionals en beleidsmakers. Samen kijken we met de 'kennis van nu' welke factoren belemmerend zijn geweest of juist hebben geholpen om de hulp goed te laten verlopen.

Ketenbreed leren wordt uitgevoerd in vijf regio's in Nederland. Karakter neemt de coördinatie en uitvoering van het onderzoek voor de regio Gelderland op zich. In iedere regio vormen 15 casusonderzoeken het hart van het onderzoek. Elk casusonderzoek bestaat uit een interview met de jeugdige en een interview met ouders. Na de interviews vindt een dossier-onderzoek plaats om aanvullende informatie te verzamelen over de hulpverleningsgeschiedenis en de huidige inzet van hulp. Er worden vragenlijsten afgenomen, en de betrokken professionals houden een reflectiesessie. De uitkomsten van de casusonderzoeken worden daarna besproken tijdens leertafels op regionaal en landelijk niveau. Tijdens deze sessies zullen niet alleen jeugdigen, ouders en professionals aanwezig zijn maar ook beleidsmakers van instellingen en gemeenten. We hopen op deze manier te leren op 3 niveaus: casus, regio en landelijk.

Vanuit Karakter zoeken we daarom de samenwerking op met andere organisaties in de regio (JJI, OBC en JZ+). Het onderzoek loopt van september 2019 tot eind 2021. Heeft jouw organisatie interesse om mee te werken aan dit onderzoeks- en veranderproject? Of ontvang je graag meer informatie? Neem dan gerust contact met mij op via:

e.vanherpen@karakter.com

Heb je vragen over Inside out? Neem dan contact op met Renske Koordeman: rkoordeman@pluryn.nl